

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

5 NOVEMBER 1992

WETSVOORSTEL

tot toekenning aan de echtgenoot die de echtscheiding niet heeft gevorderd in de in artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde gevallen, van het recht om de naam van de andere echtgenoot te blijven voeren

(Ingediend door de heer de Clippele)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wetgever heeft echtscheiding op grond van feitelijke scheiding toegestaan om op die manier een vorm van echtscheiding als oplossing voor huwelijksproblemen in te voeren. Die aanpak sluit niet alleen aan op de veranderende zeden en gewoonten, maar ontdoet ook de echtscheiding zelf van het dramatische karakter ervan. Men had kunnen verwachten dat in diezelfde geest meteen ook een voor de vrouw discriminerend aspect van de echtscheiding zou zijn verdwenen en haar het recht zou worden toegekend om de naam van haar man te blijven dragen, als hij degene is die de echtscheiding op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek heeft gevorderd.

Bij ons is het immers nog steeds de gewoonte dat een getrouwde vrouw in het dagelijkse leven onder de naam van haar man bekend staat. Als zij dan soms na meer dan dertig jaar huwelijk *noodgedwongen* met echtscheiding wordt geconfronteerd, kan zij

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

5 NOVEMBRE 1992

PROPOSITION DE LOI

visant dans les cas de divorce prévus par l'article 232 du Code civil, de reconnaître au conjoint qui n'a pas demandé le divorce, le droit de conserver l'usage du nom de l'autre

(Déposée par M. de Clippele)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En admettant le divorce pour cause de séparation de fait, le législateur a voulu introduire la notion d'un divorce-remède tant pour rencontrer l'évolution des mœurs que pour dédramatiser le divorce. Il semble dès lors, qu'il procèderait du même esprit et supprimerait du même coup, un effet du divorce discriminatoire pour la femme, en lui reconnaissant le droit de conserver l'usage du nom du mari quand c'est ce dernier qui a demandé le divorce, sur base de l'article 232 du Code civil.

En effet, il faut admettre que dans nos pays, il est d'usage que dans sa vie quotidienne, la femme mariée soit connue sous le nom de son conjoint. Aussi, quand après de nombreuses années de mariage, parfois plus de 30 ans, elle se retrouve divorcée *malgré*

(*) Deuxième session de la 48e législature.

niet langer de naam van haar man gebruiken en verliest zij als het ware een aspect van haar identiteit. Op vijftig- of zestigjarige leeftijd moet zij opnieuw een naam dragen die weliswaar de hare is, maar waarmee — dat valt niet te ontkennen — niemand in haar omgeving vertrouwd is.

Als de vrouw voortaan het recht zou hebben om de naam van haar man te blijven dragen na een op grond van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek door haar man gevorderde echtscheiding, blijft de wetgever het eerder beoogde doel nastreven : echtscheiding wordt dan minder dramatisch en tegelijkertijd verdwijnt een van de gevolgen van echtscheiding die een vrouw, die in een situatie terecht komt die zij zelf niet heeft gewild, erg uit haar evenwicht kunnen brengen.

In alle landen van de Europese Gemeenschap (Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland) heeft de gescheiden echtgenote het recht om de naam van haar man te blijven dragen. Hoe van dat recht gebruik wordt gemaakt, is evenwel in elk land anders — volgens de eigen gebruiken — geregeld.

De Franse Code civil bijvoorbeeld bepaalt in artikel 264 « Gevolgen van de Echtscheiding » het volgende :

« Art. 264. — Na een echtscheiding nemen beide echtgenoten opnieuw hun eigen naam aan.

In de in de artikelen 237 en 238 bedoelde gevallen heeft de vrouw evenwel het recht om de naam van haar echtgenoot te blijven dragen, als laatstgenoemde de echtscheiding heeft gevorderd.

In de overige gevallen kan de echtgenote de naam van haar man behouden :

- als hij daarmee instemt;
- als de rechter het toestaat omdat zij kan aantonen dat er voor zichzelf of voor haar kinderen een bijzonder belang op het spel staat. »

In Nederland luidt artikel 9 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek dan weer als volgt :

« Art. 9. — 1. Een vrouw die gehuwd is of die gehuwd is geweest en niet is hertrouwd, is steeds bevoegd de geslachtsnaam van haar man te voeren of op de in het verkeer gebruikelijke wijze aan de hare te doen voorafgaan.

2. Indien het huwelijk door echtscheiding is ontbonden en daaruit geen afstammelingen in leven zijn, kan de rechtbank van de woonplaats van de vrouw, wanneer daartoe gegronde redenen bestaan, op verzoek van de man aan de vrouw de haar in het eerste lid toegekende bevoegdheid ontnemen. »

elle, si elle perd l'usage du nom de son conjoint, elle perd un élément de son identification : elle doit reprendre à 50 ou 60 ans, le nom qui est le sien certes, mais qui est, il faut bien le reconnaître, inconnu du milieu où elle vit.

Il semble dès lors, qu'en reconnaissant à la femme, le droit de continuer l'usage du nom de son conjoint dans les cas de divorces obtenus par le mari sur base de l'article 232 du Code civil, le législateur poursuivrait son but, d'une part de dédramatiser le divorce et d'autre part, d'en supprimer un effet déstabilisant pour la femme qui se retrouve de plus, dans une situation qu'elle n'a pas voulue.

Chacun des pays de la Communauté européenne (Allemagne, France, Grande-Bretagne, Pays-Bas) a reconnu à l'épouse divorcée le droit de porter le nom du mari, mais chacun a organisé l'usage de ce droit suivant des modalités qui lui sont particulières.

Ainsi, le Code civil français prévoit :
Effets du Divorce

« Art. 264. — A la suite du divorce, chacun des époux reprend l'usage de son nom.

Toutefois, dans les cas prévus aux articles 237 et 238, la femme a le droit de conserver l'usage du nom du mari lorsque le divorce a été demandé par celui-ci.

Dans les autres cas, la femme pourra conserver l'usage du nom du mari :

- soit avec l'accord de celui-ci;
- soit avec l'autorisation du juge si elle justifie qu'un intérêt particulier s'y attache pour elle-même ou pour ses enfants. »

Le nouveau Code civil hollandais prévoit d'autre part :

« Art. 9. — 1er. La femme mariée ou qui a été mariée et qui n'est pas remariée, a toujours le droit de porter le nom de famille de son mari ou de le faire précéder du sien conformément aux usages tels qu'ils existent dans la société.

2. Si le mariage est dissous par divorce et qu'il n'en soit pas issu de descendant en vie, le droit reconnu à la femme au § 1er, peut lui être retiré pour de justes raisons, à la requête du mari, par le Tribunal du domicile de la femme. »

J.-P. de CLIPPELE

WETSVOORSTEL

Enig artikel

Artikel 305 van het Burgerlijk Wetboek wordt hersteld in de volgende redactie :

« Art. 305. — Na de echtscheiding nemen beide echtgenoten opnieuw hun eigen naam aan.

In de in artikel 232 bedoelde gevallen heeft de echtgenoot die de echtscheiding niet heeft gevorderd, evenwel het recht om de naam van de andere echtgenoot te blijven voeren ».

1 oktober 1992.

PROPOSITION DE LOI

Article unique

L'article 305 du Code civil est rétabli dans la rédaction suivante :

« Art. 305. — A la suite du divorce, chacun des époux reprend l'usage de son nom.

Toutefois, dans les cas prévus à l'article 232, l'époux qui n'a pas demandé le divorce, a le droit de conserver l'usage du nom de l'autre ».

1er octobre 1992.

J.-P. de CLIPPELE
